

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4To/9/2020
Identifikačné číslo spisu: 9519100167
Dátum vydania rozhodnutia: 16.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:9519100167.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč - Šeberu v trestnej veci obžalovaného Q. P., pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. e) Trestného zákona a iné na verejnom zasadnutí konanom v Bratislave 16. novembra 2021, o odvolaniach prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obžalovaného Q. P. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo 17. júla 2020, sp. zn. BB-5T/7/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolania prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obžalovaného Q. P. z a m i e t a.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „Špecializovaný trestný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom zo 17. júla 2020, sp. zn. BB-5T/7/2019 uznal obžalovaného Q. P. (ďalej len „obžalovaný“) za vinného

v bode I.

- z prečinu násillia proti skupine obyvateľov podľa § 359 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. e) Trestného zákona,

- z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona,

- z prečinu hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. b) Trestného zákona a v bode II.

- zo zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. e) Trestného zákona

na tom skutkovom základe, že

v bode I.

dňa 1.12.2018, po tom ako vošiel na adrese P. ulica č. X v O. O. do priestorov bistra „O. S.“, cez vchodové dvere vedúce do bistra, v čase okolo 01:30 hodine v priestoroch tohto bistra, kde sa v tom čase nachádzali okrem štyroch ďalších osôb, aj tri osoby tureckej a albánskej národnosti, ktoré boli aj moslimského vierovyznania, opakovane vykrikoval: „Táto krajina začína byť islamský štát!“, „Moslimovia pozabíjam Vás!“, „Ste kokoti“, „Zabijem Vás moslimovia, všetkých vás pozabíjam!“, následne na čo bol tam prítomnými dvoma hosťami a Y. S. vyvedený von na ulicu pred bistro, pričom pri vyvádzaní sa voči uvedeným osobám zaháňal rukami a kopal ich smerom nohami v snahe zabrániť jeho vyvedeniu z uvedeného bistra, po vyvedení z bistra a po tom čo zamestnanec A. W. dvere zamkol z vnútra, búchal rukou na dvere,

v bode II.

následne po vyvedení z bistra dňa 1.12.2018 v čase približne medzi 01:51 hodinou a 01:54 hodinou, pred bistro „O. S.“ na adrese P. ulica č. X v O. O., fyzicky napadol zamestnankyňu bistra P. L., ktorá si pred bistro išla zapáliť, tak že ju bodol nožom - loveckou dýkou o dĺžke čepele približne 15 cm, do tvárovej časti hlavy - ľavého líca, po čom ju A. W. vtiahol naspäť do bistra a zamkol dvere, čím jej spôsobil zranenie penetračné poranenie dutiny ústnej o dĺžke rany 20 milimetrov, odlomenie častí koruniek druhého čerenového zuba a prvej stoličky vľavo hore, ktoré zranenia si vyžiadali obmedzenie na obvyklom spôsobe života poškodenej v rozsahu minimálne 14 až 21 dní a dobu liečenia do 28 dní.

Za to mu súd prvého stupňa podľa § 155 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. d), písm. j) Trestného zákona, § 37 písm. h) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň podľa § 83 ods. 1 písm. g) Trestného zákona súd prvého stupňa uložil aj zhabanie vecí, a to loveckého noža čiernej farby o dĺžke čepele 15 cm a koženého puzdra.

Proti tomuto rozsudku, v zákonom stanovenej lehote, priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní, podali prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej tiež „prokurátor“) a následne aj obžalovaný odvolania, ktoré neskôr osobitnými podaniami, obžalovaný prostredníctvom svojho obhajcu, aj odôvodnili.

V písomných dôvodoch podaného odvolania prokurátor poukázal na, a zhrnul odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) sp. zn. 4 To 8/2019 zo 7. apríla 2020, ktorým bol podľa § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c), písm. d) a písm. f) Trestného poriadku zrušený prvý rozsudok súdu prvého stupňa v prejednávanej veci zo 16. augusta 2019 a vec bola podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vrátená Špecializovanému trestnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, zdôrazňujúc, že súd prvého stupňa bol podľa § 327 ods. 1 Trestného poriadku právnym názorom najvyššieho súdu obsiahnutým vo vyššie uvedenom zrušujúcom uznesení viazaný, pričom podľa jeho názoru, poukazujúc na obsah výpovedí svedkov P. L. (poškodenej), Q. I., Y. S., znalcov MUDr. U. Z. PhD., Mgr. B. E. vypočutých na hlavnom pojednávaní vykonávanom súdom prvého stupňa po zrušení prvého rozsudku v prejednávanej veci a obsah prečítanej zápisnice o výpovedi svedka A. I., k zmene dôkaznej situácie oproti stavu, vo vzťahu ku ktorému najvyšší súd rozhodoval, nedošlo. Preto podľa názoru prokurátora mal súd prvého stupňa uznať obžalovaného vinným na tom skutkovom základe, ako je popísaný v podanej obžalobe a jeho konanie uvedené pod bodom I. právne kvalifikovať ako prečin násillia proti skupine obyvateľov podľa § 359 ods. 1 Trestného zákona, prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a prečin hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, a to aj s poukazom na ustálenú súdnu prax najvyššieho súdu prezentovanú v jeho stanoviskách publikovaných v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 116/2012 a 11/2015 a konanie uvedené pod bodom II. právne kvalifikovať ako obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. e) Trestného zákona a obžalovanému uložiť podľa § 145 ods. 2

Trestného zákona, § 36 písm. j) Trestného zákona, § 37 písm. f) [pri skutku II.], písm. h) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 7 Trestného zákona, § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 21 (dvadsaťjeden) rokov a 8 (osem) mesiacov, na výkon ktorého ho mal podľa § 48 ods. 3, písm. b), ods. 4 Trestného zákona zaradiť do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia a podľa § 83 ods. 1 písm. g) Trestného zákona mal uložiť aj zhabanie vecí, a to loveckého noža čiernej farby o dĺžke čepele 15 cm a koženého puzdra. V tejto súvislosti prokurátor poukázal na výsluch znalkyne Mgr. B. E., ktorá uviedla, že vek obžalovaného nemal vplyv na jeho rozumovú a vôľovú spôsobilosť pri páchaní trestnej činnosti, a preto priznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. d) Trestného zákona nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Na základe týchto dôvodov prokurátor navrhol, aby najvyšší súd podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) a písm. e) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku vo veci sám rozhodol tak, ako to už vyššie uviedol.

Obžalovaný v dôvodoch ním podaného odvolania vyjadril názor, že jeho konanie popísané pod bodom I. napadnutého rozsudku nenaplnilo skutkovú podstatu trestného činu násillia proti skupine obyvateľov podľa § 359 Trestného zákona, pretože násillie nepoužil, nikoho neudrel, z miesta činu ho vyviedli. Namietal, že nikto zo svedkov, ale ani iná skutočnosť, ktorá má silu dôkazu podľa § 119 Trestného poriadku nepotvrdila násillie z jeho strany s tým, že hrozbu násillia, o ktorej mal údajne hovoriť, svedkovia a poškodená nepovažovali za reálnu hrozbu, ale za táranie opitého. Vo vzťahu k aplikácii § 140 písm. e) Trestného zákona obžalovaný uviedol, že nevie, čo je to moslim, nepozná korán, sám je Cigán, k nikomu necíti nenávisť, aj keď sa stretáva s nenávisťou majority v Slovenskej republike. Vo vzťahu k posúdeniu jeho konania ako prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona uviedol, že nikoho nenapadol, voči nikomu neútočil, len kládol odpor, keď ho traja podstatne silnejší vyvádzať z bistra, pričom odpor podľa jeho názoru nie je napadnutie, ale následok, teda reakcia na iné konanie, v tomto prípade troch osôb voči jeho osobe. Namietal ďalej, že si nepamätá, čo vykrikoval na mieste činu, bol totálne opitý, nemal v úmysle hanobiť národ, rasu, presvedčenie, preto svojím konaním, podľa jeho názoru, nenaplnil ani ustanovenie § 423 ods. 1 písm. b) Trestného zákona. Vo vzťahu k právnenému posúdeniu jeho konania uvedeného v bode II. napadnutého rozsudku uviedol, že zranenie poškodenej si nevyžiadalo ani jeden deň práceneschopnosti, bodnutie bolo slabej intenzity, keďže nedošlo k prerazeniu ústnej dutiny a ani k porezaniu jazyka, podľa výpovede znalca na hlavnom pojednávaní konanom 17. júla 2020 prebodnutie líca nie je zranenie, ktoré ohrozuje život pacienta. Vyjadril preto názor, že toto jeho konanie je potrebné posúdiť ako trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 156 Trestného zákona. Uložený trest považoval obžalovaný za neprimerane prísny poukazujúc na to, že žije s družkou a ich dieťaťom v spoločnej domácnosti v O. O., riadne pracuje a zabezpečuje svojou prácou existenciu rodiny, pričom nástup trestu vrhne jeho dieťa a družku do sociálnej biedy, nebudú mať na nájom, vyhodia ich z nájomného bytu a podobne. Zároveň poukázal na výpoveď znalkyne na hlavnom pojednávaní konanom 17. júla 2020, ktorá uviedla, že obžalovaný je osobou infantilnou, detinskou, nezrelou, nevypelou, čo nevyhnutne muselo mať dopad na jeho konanie ako páchatela vo veku blízkou veku mladistvého. Vyjadril názor, že v jeho prípade by bol s ohľadom na jeho osobu, všetky okolnosti prípadu, zákonný a spravodlivý a zároveň z hľadiska generálnej, ako aj individuálnej prevencie dostatočný trest s podmieneným odkladom jeho výkonu alebo trest domáceho väzenia. Na základe vyššie uvedeného navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil, ohľadom skutku uvedeného pod bodom I. ho spod obžaloby oslobodil, jeho konanie uvedené pod bodom II. právne posúdil podľa § 156 Trestného zákona a uložil mu primeraný, zákonný a spravodlivý trest.

Obžalovaný sa prostredníctvom svojho obhajcu vyjadril aj k odvolaniu prokurátora a namietal, že od počiatku prípravného konania upozorňoval na to, že zistený skutkový dej nie je možné subsumovať pod právnu kvalifikáciu uvedenú v obžalobe, tvrdil, že nenašiel žiadne rozhodnutie súdu, v zmysle ktorého by jedno bodnutie do líca poškodenej, vedenej malou silou, pretože nôž neprerazil ústnu dutinu, neporezal ani jazyk s tým, že útok nesmeroval na životne dôležitý orgán (hlava nie je orgán, ale časť tela), pričom poškodená ani nebola práceneschopná, bolo potrebné posudzovať tak, ako to navrhoval prokurátor a ukladať trest vo výmere 21 rokov a 8 mesiacov. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že pokiaľ by mal v úmysle poškodenú zavraždiť, nič mu nebránilo, aby poškodenú bodal ďalej, on však naopak od poškodenej odstúpil, v útoku nepokračoval, neprenasledoval poškodenú do bistra, poškodenej umožnil z

miesta činu odísť. Preto považoval odvolanie prokurátora za nedôvodné a jeho argumenty za účelové, skresľujúce skutkový dej.

Na základe takto podaných odvolaní postupoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1, alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a dospel k záveru, že odvolania prokurátora a obžalovaného nie sú dôvodné.

V posudzovanej trestnej veci bolo, podľa názoru najvyššieho súdu, pred súdom prvého stupňa vykonané dokazovanie v zásade v takom rozsahu, ktorý mu vychádzajúc z ustanovenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku, umožňoval spravodlivé rozhodnutie v prejednávanej veci. Súd prvého stupňa vyhodnotil vykonané dokazovanie spôsobom uvedeným v ustanovení § 2 ods. 12 Trestného poriadku a po takomto vyhodnotení dospel k správnym skutkovým a právnym záverom.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu, vzhľadom na vykonané dôkazy, bolo v posudzovanej veci nepochybne preukázané, že skutky tak, ako ich súd prvého stupňa ustálil, sa stali, a že ich spáchal práve obžalovaný.

Skutočnosť, že obžalovaný sa moslimom vyhrážal usmrtením, správal sa agresívne a na ich adresu vulgárne nadával (skutok uvedený pod bodom I. napadnutého rozsudku), plynie z výpovedí svedkov P. L. (poškodenej), I. I., Q. I., A. I., Y. S. a podporne aj svedka O. O., ktorý však priamym účastníkom skutkového deja nebol a pri svojej výpovedi čerpal „len“ z toho, čo mu povedali svedkovia A. I. a Y. S..

Obžalovaný takýto priebeh skutkového deja v zásade nepoprel, tvrdil len, že vzhľadom na svoju opitosť si na tieto skutočnosti nepamätá. Ani najvyšší súd však nezistil žiaden dôvod, pre ktorý by nemal vyššie uvedeným svedkom veriť.

Je pravdou, že súd prvého stupňa skutok v tejto časti oproti obžalobe zmenil, každopádne skutkové okolnosti ním ustálené zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a už v tejto podobe napĺňajú všetky obligatórne znaky žalovaných trestných činov, preto najvyšší súd dôvod pre zmenu, či dopĺňanie takto ustáleného skutku nezhliadol.

Pokiaľ sa obžalovaný v tejto súvislosti bránil tým, že žiadneho násillia sa nedopustil, k tomu pre potrebné uviesť, že pre naplnenie skutkovej podstaty trestného činu násillia proti skupine obyvateľov podľa § 359 Trestného zákona postačuje už použitie hrozby násillím, ku ktorej zo strany obžalovaného, ako to vyplýva z vyššie uvedených dôkazov, došlo. V tejto súvislosti sa potom obžalovaný bránil ešte tým, že z jeho strany nešlo o reálnu hrozbu, pretože poniektorí svedkovia, vrátane poškodenej uviedli, že jeho prejav považovali len za táranie opitého, nie za reálnu hrozbu. Na tomto mieste je potom potrebné uviesť, že z hľadiska posúdenia naplnenia skutkovej podstaty trestného činu násillia proti skupine obyvateľov podľa § 359 Trestného zákona postačí, ak vyhrážka je objektívne spôsobilá vzbudiť dôvodnú obavu, nie je však nutné, aby dôvodná obava bola v tom, komu sa vyhrážalo, skutočne vzbudená. Preto napriek tomu, že poniektorí svedkovia sa v tom smere, že vyhrážky považovali len za táranie opitého, skutočne vyjadrili a strach z dôvodu, že ide o opitého človeka, nepociťovali, vyhrážky smrťou sprevádzané agresívnym chovaním sú, aj podľa názoru najvyššieho súdu, objektívne spôsobilé obavu z ich uskutočnenia naplniť, a preto obžalovaný svojím konaním znaky trestného činu násillia proti skupine obyvateľov podľa § 359 Trestného zákona naplnil.

Vo vzťahu k naplneniu jednotlivých znakov trestného činu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona sa žiada uviesť, ako na to už najvyšší súd vo svojom zrušujúcom uznesení poukázal, že toto ustanovenie chráni pokojné občianske spolunažívanie proti závažnejším útokom narušujúcim verejný pokoj a poriadok. Spravidla sú výtržníctvom ohrozené i ďalšie záujmy, predovšetkým zdravie

ľudí, cudzí majetok, česť a dôstojnosť ľudí a pod. Pre výtržnosť je typický zjavne neúctivý a nedisciplinovaný postoj páchatel'a k zásadám občianskeho spolužitia. Ide spravidla o násilný alebo slovný prejav takého charakteru, že hrubo uráža, vzbudzuje obavy o bezpečnosť zdravia, majetku alebo výrazne znižuje vážnosť väčšieho počtu osôb súčasne prítomných (R 44/1990).

Miesto verejnosti prístupné je každé miesto, na ktoré má prístup širší okruh ľudí individuálne neurčených (otvorený aj uzavretý priestor).

Napadnutie iného je akýkoľvek fyzický útok proti telesnej bezpečnosti osoby, ale i vulgárne slovné výpady proti inému a podobne. Pri posudzovaní tohto trestného činu je potrebné zvažovať aj intenzitu, rysy a priebeh útoku, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, je potrebné zisťovať pohnútku činu (arogancia voči ostatným občanom alebo naopak vyprovokovanie), zhodnotiť následky (poranenie, poškodenie vecí), ale aj osobu páchatel'a, ďalej je potrebné hodnotiť, či a ako reagoval páchatel' na výzvy iných občanov, ak k nim došlo, či upustil od výtržnickeho konania, alebo v ňom pokračoval, alebo dokonca ho stupňoval.

Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že obžalovaný k spáchaniu dotknutého skutku nebol nijakým spôsobom vyprovokovaný. Bez akéhokoľvek podnetu sa rozhodol znepríjemňovať život zákazníkom a zamestnancom dotknutého bistra len preto, že poniektorí z nich boli inej národnosti. Už len tým, že hrubo urážlivo a dokonca vyhrážkami napádal iné osoby, ktoré mu k takémuto konaniu nedali žiadnu príčinu, naplnil všetky pojmové znaky trestného činu výtržníctva, navyše iné osoby napádal aj fyzicky, keď sa rozhodli jeho neprístojné správanie ďalej netrpieť a chceli ho zo spomínaného podniku vyvieť. Tu neobstojí námietka obžalovaného, že sa len bránil proti zásahu troch silnejších osôb. Bol to práve obžalovaný, kto v dotknutom podniku pokojné občianske spolunažívanie verbálnymi útokmi a vyhrážkami narúšal, preto tam prítomné osoby plne dôvodne a oprávnené zasiahli a obžalovaného z podniku vyvedli. Nebol dôvod, aby sa obžalovaný proti takému ich konaniu bránil, naopak mal vzhľadom na svoje neprístojné správanie podnik sám, alebo na podnet ostatných tam prítomných osôb, opustiť. Nešlo teda z jeho strany o oprávnenú obranu voči konaniu iných, ale o pokračovanie v jeho neprístojnom správaní narúšajúcim pokojné občianske spolunažívanie.

Preto súd prvého stupňa skutok I. ustálil v zásade správne a správne ho aj právne posúdil.

Pokiaľ prokurátor v tejto súvislosti namietal použitie ustanovenia podľa § 359 ods. 2 písm. a) a písm. c) Trestného zákona s odkazom na ustálenú súdnu prax (už spomínané stanoviská najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 116/2012 a 11/2015), v zmysle ktorých je možné okolnosť, ktorá je znakom základnej skutkovej podstaty jedného do úvahy prichádzajúceho trestného činu a zároveň okolnosťou podmieňujúcou použitie vyššej trestnej sadzby u ďalšieho do úvahy prichádzajúceho trestného činu v zmysle hmotnoprávneho prejavu zásady „ne bis in idem“, použiť len raz, a to ako súčasť právnej kvalifikácie prísnejšie trestnej, k tomu sa žiada uviesť, že nejde o ten istý opakujúci sa znak. Prečinu násilia proti skupine obyvateľov podľa § 359 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákona sa obžalovaný dopustil tým, že skupine obyvateľov sa verejne vyhrážal smrťou pre ich vyznanie a prečinu hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. b) Trestného zákona sa dopustil tým, že verejne hanobil (hrubo urážlivými vyjadreniami, teda nie vyhrážkami) skupinu osôb pre ich náboženské vyznanie, preto dôvod pre úpravu právnej kvalifikácie skutku I. najvyšší súd nevzhladol.

Vo vzťahu ku skutku uvedenému pod bodom II. napadnutého rozsudku sa žiada uviesť, že s ohľadom na závery znalca z odboru zdravotníctvo, odvetvie súdne lekárstvo, Chirurgia, traumatológia MUDr. U. Z., nebolo sporné, aké zranenia poškodená P. L. utrpela a s ohľadom na obsah jej výpovede a výpovede svedka A. I. nebolo ani sporné, že tieto zranenia jej spôsobil obžalovaný, čo napokon obžalovaný ani nepoprel, tvrdil len, že si na priebeh skutku pre svoju opitosť nepamätá.

Námietka obžalovaného spočívajúca v tom, že poškodená v súvislosti s jej zranením nebola práceneschopná z hľadiska posúdenia, či v jej prípade išlo o ublíženie na zdraví, nemá význam. Vychádzajúc z ustanovenia § 123 ods. 2 Trestného zákona podstatným z tohto hľadiska je, či si jej

zranenie vyžiadalo liečenie, počas ktorého bol u nej nie iba na krátky čas (ktorým sa podľa ustálenej súdnej praxe rozumie aspoň 7 dní), sťažený obvyklý spôsob života. Z už spomínaného znaleckého posudku plynie, že zranenie poškodenej si vyžiadalo liečenie a obmedzenie v obvyklom spôsobe života minimálne po dobu 14 dní. Preto u poškodenej k ublíženiu na zdraví došlo, a to bez ohľadu na to, či v súvislosti s týmto zranením bola alebo z akéhokoľvek iného dôvodu nebola aj práceneschopná.

Nie je možné taktiež súhlasiť s námietkou obžalovaného spočívajúcou v tom, že poškodenú zasiahol silou malej intenzity, pretože následkom jeho konania nedošlo k prerazeniu ústnej dutiny skrz na skrz a ani k porezaniu jazyka. Z už spomínaného znaleckého posudku plynie, že obžalovaný zasiahol tvár poškodenej silou veľkej intenzity, pretože jeho konaním došlo k odlomeniu časti koruniek črenového zuba a stoličky, ktoré sa vyznačujú pevnými korunkami. K následku, ktorý popisuje obžalovaný teda nedošlo preto, že by obžalovaný útočil malou silou, ale preto, že prenikaniu zraňujúceho predmetu (noža) do ústnej dutiny poškodenej a poškodeniu jazyka zabránili zuby, ktoré takýmto svojím konaním poškodil.

V tejto súvislosti je ďalej významné, že podľa spomínaného znaleckého posudku po takomto zranení ostáva na koži jazva, ktorej veľkosť a vzhľad závisia od veľkosti rany, spôsobu jej ošetrovania a individuálnych hojacích schopností organizmu.

Podľa § 123 ods. 3 písm. f) Trestného zákona sa ťažkou ujmom na zdraví rozumie aj zohyzdenie, pričom jazva na tvári po zranení nožom v závislosti od jej vzhľadu a veľkosti nepochybne zohyzdením môže byť.

Z obsahu spisu neplynie, že by obžalovaný v prejednávanej veci takéto zohyzdenie poškodenej spôsobil. Každopádne ale, keďže nožom o dĺžke čepele cca 15 cm útočil na tvár ženy, pričom veľkosť a tvar jazvy, ktorá po takomto útoku nevyhnutne vznikne, závisí od obžalovaným neovplyvniteľných faktorov, ako je spôsob ošetrovania a individuálne hojacie schopnosti organizmu, obžalovaný si musel byť vedomý toho (bol s tým minimálne uzrozumený), že poškodenej zranenie s takýmto následkom môže spôsobiť a bolo len vecou náhody, že takéto zranenie poškodenej nespôsobil.

Obžalovaný preto aj keď poškodenej spôsobil „len“ ublíženie na zdraví nedosahujúce intenzitu ťažkej ujmy na zdraví [ktorou by okrem zohyzdenia bolo aj zranenie vyžadujúce si v súlade s § 123 ods. 3 písm. i), ods. 4 Trestného zákona dobu liečenia s obmedzením v obvyklom spôsobe života v trvaní najmenej 42 kalendárnych dní], dopustil sa konania, ktoré k takémuto následku bezprostredne smerovalo.

V tomto smere sa najvyšší súd nestotožnil s námietkami prokurátora, že by išlo o pokus trestného činu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona v spojení s § 14 ods. 1 Trestného zákona.

Ako to už najvyšší súd vo svojom zrušujúcom uznesení uviedol, v takomto prípade je rozlišujúcim kritériom (medzi pokusom trestného činu ublíženia na zdraví a trestného činu vraždy) úmysel páchatel'a. Úmysel však vyjadruje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, na ktorý je možné usudzovať z určitých vonkajších prejavov konania páchatel'a, ako je intenzita jeho konania, jeho postavenie k obeti, spôsob útoku, sklon útoku, či páchatel' zámerne útočil proti takej časti tela, ktorá je dôležitá pre život, akým motívom bol vedený a podobne.

Z dokazovania vykonaného v prejednávanej veci je zrejmé, že obžalovaný sa schovával za stĺpom a potom, čo poškodená vyšla pred bistro si zafajčiť, spoza spomínaného stĺpa bez nejakej prípravy, nasmerovania zbrane, v podstate bez možnosti premyslene efektívne zasiahnuť takú časť tela, kde by úspešnosť usmrtenia bola vyššia, vybehol a raz ju bodol do tváre, a to bez toho, aby z jeho postoja, smerovania zbrane, či iných skutočností (okrem toho, že útočil silou veľkej intenzity, čo však pre tento záver samé osebe nestačí) bolo možné usúdiť, že obžalovaný mal v úmysle poškodenú usmrtiť. Navyše obžalovaný potom, čo poškodenú zasiahol a videl, že jej smrť nespôsobil, ju viackrát nebodol, neprenasledoval ju s týmto cieľom. Ani z jeho následného správania preto nie je možné usúdiť, že by jej

smrť chcel spôsobiť. O to viac, že jeho konanie bolo motivované nenávisťou k moslimom, avšak zasiahol poškodenú, ktorá určite túto charakteristiku nespĺňala. Z takýchto skutkových okolností je potom, podľa názoru najvyššieho súdu, zrejme len to, že obžalovaný chcel poškodenej (alebo komukoľvek kto z bistra vyjde) ublížiť na zdraví, čo sa mu aj podarilo a po dosiahnutí tohto „cieľa“ už ďalej nekonal a na nikoho neútočil. Vykonaným dokazovaním teda nebol spoľahlivo preukázaný úmysel obžalovaného poškodenú usmrtiť.

Súd prvého stupňa preto aj skutok uvedený pod bodom II. napadnutého rozsudku v zásade správne ustálil, a to aj keď ho oproti obžalobe upravil a správne právne posúdil.

Pokiaľ ešte obžalovaný v tejto súvislosti namietal, že korán nepozná, nevie či sú moslimovia národ, rasa, aké majú presvedčenie, k tomu sa žiada uviesť, že tieto námietky z hľadiska právneho posúdenia stíhaných trestných činov nemajú význam a zo strany obžalovaného ide o účelové tvrdenia v snahe vyhnúť sa trestnej zodpovednosti. Bol to práve obžalovaný, ktorý výraz moslimovia, a to v podniku, kde pracujú na prvý pohľad cudzinci, použil, pritom je nepodstatné, či mal presnú a jasnú predstavu o obsahu koránu a o tom aké konkrétne presvedčenie moslimovia majú a či sú národ alebo rasa. Kvalifikačný moment „z osobitného motívu“ podľa § 140 písm. e) Trestného zákona svojím konaním naplní ten, kto spácha trestný čin z nenávisťi voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, pohlavie, sexuálnu orientáciu, politické presvedčenie alebo náboženské vyznanie. Pre naplnenie uvedeného znaku nie je teda významné, či osoby, na ktoré páchatel útočí, skutočne sú iného vyznania, iný národ alebo rasa a podobne, alebo sa to páchatel len mylne domnieva. Obdobné platí aj pokiaľ ide o naplnenie skutkovej podstaty trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 Trestného zákona. Navyše pojem moslimovia, ako aj aspoň základná informácia, že ide o osoby iného náboženského vyznania, sú úplne bežné a bežný človek sa s nimi bežne stretáva v televízii, rozhlase, dennej tlači a podobne, preto obrane obžalovaného, že v podstate nemal ani tušenia kto moslimovia vôbec sú, ani najvyšší súd s ohľadom na vyššie uvedené neuveril.

A aj keď z vykonaného dokazovania žiadnym spôsobom nevyplýva, že by sa obžalovaný domnieval, že poškodená P. L. je príslušníčkou iného národa, rasy alebo vierovyznania, jeho konanie popísané pod bodom II. napadnutého rozhodnutia, nasledovalo bezprostredne po konaní uvedenom pod bodom I., z ktorého je zrejme, že obžalovaný mal v úmysle v hneve na moslimov napadnúť nožom akúkoľvek osobu, ktorá z dotknutého podniku vyjde, preto uvedeného konania sa obžalovaný z osobitného motívu, a to nenávisťi voči skupine osôb pre ich náboženské vyznanie.

Zo znaleckého posudku z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria nevyplýva, že by obžalovaný konal pod vplyvom patologickej alebo kombinovanej opitosti, ale len opitosti prostej, simplexnej, pritom u obžalovaného nešlo o prvú skúsenosť s alkoholom, preto aj keď jednoduchá opitnosť spôsobovala uňho podstatné zníženie ovládacích schopností (rozpoznávacie schopnosti boli uňho zachované), skutočnosť, že obžalovaný bol pod vplyvom alkoholu ho nijako neospravedľuje, nepoľahčuje mu a ani nemá na jeho trestnú zodpovednosť žiaden vplyv.

Pokiaľ prokurátor v tejto súvislosti poukazoval na právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v jeho zrušujúcom uznesení, k tomu je potrebné uviesť, že bol limitovaný vtedajšou dôkaznou situáciou, ku zmene ktorej najmä výsluchom znalca z odboru zdravotníctvo, odvetvie súdne lekárstvo, chirurgia traumatológia došlo, keďže uvedený znalec konštatoval, že bodnutie do líca by k smrti poškodenej nevedlo a zároveň neuviedol žiadne z vyššie uvedených skutočností, na podklade ktorých by bolo možné o úmysle obžalovaného poškodenú usmrtiť, usudzovať.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia plynie, že pri ukladaní trestu prihliadal súd prvého stupňa na osobné pomery obžalovaného, okolnosti, za ktorých došlo ku spáchaniu stíhaných trestných činov, ale aj na požiadavky individuálnej a generálnej prevencie.

Z odpisu registra trestov plynie, že obžalovaný doposiaľ nebol súdne trestaný a nemá ani žiaden záznam

v registri priestupkov, poľahčovalo mu teda, že pred spáchaním stíhaných trestných činov viedol riadny život [§ 36 písm. l) Trestného zákona].

Aj podľa názoru najvyššieho súdu je potrebné u obžalovaného konštatovať existenciu poľahčujúcej okolnosti aj podľa § 36 písm. d) Trestného zákona, teda, že obžalovaný spáchal stíhané trestné činy vo veku blízkom veku mladistvého a táto skutočnosť mala vplyv na jeho rozumovú a vôľovú spôsobilosť. Závery znalkyne z odboru psychológia totiž nevyznievajú v tomto smere celkom jednoznačne. Na jednej strane sa znalkyňa síce prikláňala skôr k záveru, že vek obžalovaného nebol v tomto smere podstatný, avšak vychádzajúc zo všeobecného predpokladu, že vek 20 rokov je obdobím, kedy sa predpokladá relatívne ukončený osobnostný vývoj človeka bez zohľadnenia konkrétnych špecifik vývoja osobnosti obžalovaného, na strane druhej konštatovala jeho infantilnosť, sklony k sneniu, priaznivú prognózu jeho nápravy s ohľadom na jeho nízky vek, pričom zároveň pripustila aj možnosť jeho dozrievania. Za takejto situácie potom aj podľa názoru najvyššieho súdu bolo nevyhnutné v „pochybnostiach v prospech obžalovaného“ prikloniť sa k pre neho priaznivejšej alternatíve a spomínanú poľahčujúcu okolnosť mu priznať.

Zároveň je potrebné v tejto súvislosti pripomenúť, že túto okolnosť mali objasňovať už orgány činné v trestnom konaní ešte v prípravnom konaní.

Obžalovanému prirážovalo, že trestný čin uvedený pod bodom II. napadnutého rozsudku spáchal verejne [§ 37 písm. f) Trestného zákona]. Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že táto prirážajúca okolnosť bola zákonným znakom trestných činov uvedených pod bodom I., keďže obžalovaný spáchal viac trestných činov a trest mu je v súlade s ustanovením § 41 ods. 1 Trestného zákona ukladaný podľa zákonného ustanovenia vzťahujúceho sa na najprísnejšie trestný trestný čin, ktorým je zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 2 Trestného zákona, ktorého zákonným znakom spáchanie trestného činu verejne nie je.

Na strane druhej nebolo možné u obžalovaného konštatovať prirážajúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Trestného zákona (spáchal viac trestných činov), pretože trest mu bol zároveň ukladaný podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona, teda podľa takzvanej asperačnej (zostrujúcej) zásady z dôvodu, že obžalovaný spáchal viac úmyselných trestných činov, čím by podľa ustálenej súdnej praxe došlo k dvojitému pričítaniu tej istej skutočnosti v neprospech obžalovaného (primerane stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 1/2011).

Vzhľadom ale na to, že pomer poľahčujúcich a prirážujúcich okolností zostal rovnaký, nepovažoval najvyšší súd za potrebné len z tohto dôvodu napadnutý rozsudok meniť [zameniť prirážajúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Trestného zákona za prirážajúcu okolnosť podľa § 37 písm. f) Trestného zákona].

U obžalovaného bola teda zistená prevaha poľahčujúcich okolností nad okolnosťou prirážujúcou. To znamená, že bolo potrebné podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona znížiť hornú hranicu trestnej sadzby najprísnejšie trestného trestného činu, teda zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 2 Trestného zákona, za ktorý je možné uložiť trest odňatia slobody v rozmedzí od 5 do 12 rokov, o jednu tretinu z rozdielu medzi jej hornou a dolnou hranicou (§ 38 ods. 8 Trestného zákona), t. j. o 2 roky a 4 mesiace, na úroveň 9 rokov a 8 mesiacov.

A keďže sa obžalovaný dopustil viacerých úmyselných trestných činov, z ktorých jeden bol zločinom, bolo následne potrebné v súlade s ustanovením § 41 ods. 2 Trestného zákona ďalej upraviť už upravenú hornú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby, a to zvýšiť ju o jednu tretinu (3 roky, 2 mesiace a 20 dní) a trest ukladať v rozmedzí od 5 rokov do 12 rokov 10 mesiacov a 20 dní.

Aplikujúc potom zásady pre ukládanie trestov vyplývajúce z ustanovenia § 34 ods. 4 Trestného zákona, ktorými sú spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútky, prirážajúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, osoba páchatela, jeho pomery a možnosti jeho nápravy, ako aj účel trestu, ktorým je, vychádzajúc z ustanovenia § 34 ods. 1 Trestného zákona ochrana spoločnosti pred obžalovaným tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho

výchovu k tomu, aby viedol riadny život, súčasné odradenie iných od páchania trestných činov a vyjadrenie morálneho odsúdenia páchatel'a spoločnosťou, zohľadňujúc v prospech obžalovaného spomínanú prevahu poľahčujúcich okolností nad okolnosťou priťažujúcou, zohľadňujúc taktiež vyššie spomínanú relatívne priaznivú prognózu nápravy obžalovaného (za predpokladu abstinencie), ale prihliadajúc taktiež v neprospech obžalovaného na skutočnosť, že obžalovaný sa dopustil štyroch trestných činov, a to troch prečinov, jedného zločinu a na zranenie, ktoré poškodenej spôsobil, dospel najvyšší súd k záveru, že na prevýchovu obžalovaného a ochranu spoločnosti je súdom prvého stupňa uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov a 6 mesiacov, trestom tak z hľadiska individuálnej, ako aj generálnej prevencie, primeraným.

Vzhľadom ale na to, že obžalovanému bol ukladaný trest prevyšujúci výmeru troch rokov, nebolo možné v jeho prípade uvažovať o podmieňanom odklade jeho výkonu (§ 51 ods. 1 Trestného zákona).

Keďže obžalovaný doposiaľ vo výkone trestu odňatia slobody pre úmyselný trestný čin nebol, bolo potrebné ho pre výkon uloženého trestu zaradiť do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia [§ 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona].

A napokon, keďže na spáchanie trestného činu uvedeného pod bodom II. napadnutého rozsudku bol použitý lovecký nôž, ktorý nepatrilo obžalovanému, súd prvého stupňa postupoval správne, keď uložil jeho zhabanie spolu s puzdrom, v ktorom sa nachádzal, pretože si to vyžaduje najmä bezpečnosť ľudí.

Na základe vyššie uvedených dôvodov preto senát najvyššieho súdu jednomyseľne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.